



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Corpus Juris Canonici

Gregor <XIII., Papst>

M. DC. LXI. Coloniae Munatianaee, 1661

De Vsvris. Titvlvs V.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62953](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62953)

44
 dignitas, dignitas, aut status ecclesiastici vel mundani
 (quod si forte sancti Romani ecclesie cardinalis) que i-
 debent pro cardinalibus habuerit & tenuerit, aut ad
 opus illud admiserit, seu votum eorum vel alicuius i-
 solum suffragium in electione Romani Pontificis ad-
 mittere, aut in Pontificem Romanum elegerit, nomina-
 verit, assumptit, vel receperit, seu dederit in his vel ad
 hoc auxilium, consilium, vel favorem, excommunica-
 tionis sententia duximus innodandum, a qua (absque ex-
 pressa licentia Romani Pontificis) non possit absolvi, nec
 excommunicatum per collegium Apostolicum sedis, eadem sede vacan-
 te, eorumque praelatione, dignitate, statu & honore ecclesia-
 sticam omnino privamus: nihilominus omnes, qui dictis
 ludo & Petro, aliis de rebellionem vel schismate perfu-
 sionibus, vel audiam in rebellionem vel schismate perfu-
 sionibus, excommunicationis sententia innodantes.
 Hanc illa per nos facta in predictis nostris processibus,
 de interdictis nostris bullatis super eis confessis contenta,
 de constitutione perpetuo valitura ratificamus, confir-
 mamus, & etiam innovamus, eandemque a de novo fa-
 ctione de fratre nostro consilio predictorum. Et
 si aliorum malitia non inveniat successorem & puni-
 tionis gratiam exemplar retrahat alios ab offensa, ac
 in oblivione veritas veniens, non vagetur incerta: sta-
 tuimus ut, decreverimus, & ut ipsa inviolabiliter ob-
 serventur, & quod similes excessus & culpa poenis simi-
 libus in posterum puniantur.

DE HOMICIDIO.

TITVLVS IV.

CAP. I.

*Per aliquem factum, vel tantum mandatum aliquem interfici-
 tum, ab eodem diffidat, absque alicuius prelatione senten-
 tia mortis excommunicationis & depositionis ab officio & benefi-
 cio, a. d. secundam Zen.*

Innocentius quartus In Concilio generali Lug-
 dunensi.

Porro humani redemptione generis, de summis coe-
 lum ad ima mundi descendens, & mortem tan-
 dem subiens temporalem Dei filius Iesus Chris-
 tus, ut gregem sui precio sanguinis gloriosi redemptionem,
 immortales post resurrectionem ad partem, absque pa-
 re defecisset, ipsius curam B. Petro Apostolo (ut lux
 habet) sine se ceteros in Christiana religione firmaret,
 mandavit ut ad salutis opera suae accenderet devo-
 tionem, & ad salutem commisit, unde nos eiusdem Apostoli
 officio (disponente Domino, licet immeriti) successore
 esse, & ipsius redemptionis locum in terris, quamquam
 vulgare tenentes, circa gregis eiusdem custodiam soli-
 tione vigilis, & animarum salutis iugis atten-
 tione cogitationis intendere, summo vendonoxia, & a-
 pud populum debemus, ut excusati a nobis negligenti-
 bus, nostrique cordis oculis diligentia sedula vi-
 gilia, animas Deo lucifacere sua nobis cooperante
 gratia valeamus.

Cum igitur illi qui sic horrenda inhumanitate, de-
 ditioneque savitia mortem sibi aliorum, ut ipsos fa-
 cere per assassinos occidit, non solum corporum, sed
 animarum procreant etiam animarum (nisi eos exube-
 rant gratia divina praevenit, ut sint armis spirituali-
 bus armati, ac omnis potestas tribuatur a Domino
 in ultimum relictumque iudicium exercendum.) Nos
 ut periculosos occurrere animarum, & tam d-

a. In omni littera: eadem de novo, &c. b. al. de certis.
 c. Vid. Innocentium in summa de eccles. lib. 23, c. 36. d. al.
 e. et non usque presumptis.

nefaras praesumptiones ecclesiasticae animadversionis
 mucrone ferire (ut metus poenae, metus huiusmodi pre-
 sumptionis existat) praesertim cum nonnulli magnates
 taliter perim formidantes, coacti fuerint securitatem
 ab eorumdem assessorum domino impetrare, sicq; ab eo
 non absque Christianae dignitatis opprobrio redimere
 quodammodo vitam suam.

Sacri approbatione concilii statuimus, ut quicumque
 princeps, prelatus, seu quavis alia ecclesiastica secula-
 ritate persona, quempiam Christianorum per dictos as-
 sassinos interfici fecerit, vel etiam mandaverit (quan-
 quam mox ex hoc forsan non sequatur) aut eos re-
 ceperit, vel defendit seu occultaverit, excommuni-
 cationis & depositionis a dignitate, honore, ordine, of-
 ficio, & beneficio incurrat sententia ipso facto: & illa
 liberè alicui per illos (ad quos eorum collatio pertinet)
 conferatur: sit etiam cum suis bonis mundanis omni-
 bus, tanquam Christianae religionis inimicus, a toto Chri-
 stiano populo perpetuo diffidatus, & postquam pro-
 babilibus confiterit argumentis, alicum scelus tam
 execrabile commississe, nullatenus alia excommuni-
 cationis, vel depositionis, seu diffidationis adversus eum
 sententia requiratur.

CAP. II.

*Sine poena irregularitatis possunt clerici de suis malefactoribus
 conquiri coram iudice seculari, etiam de criminibus, ex quibus de-
 betur poena sanguinis: expresse protestando, quod ad poenam sangui-
 nis non intendunt. h. d. Ioan. And.*

Bonifacius VIII.

Relatis b vel clericis quibuscunque, qui de laicis
 suis malefactoribus querelam penes secularem iudi-
 cem deponentes, petunt emendam sibi fieri, & provide-
 ri, ne contra eos talia de cetero praesumantur, protestan-
 do expresse quod ad vindictam e seu poenam sanguinis
 non intendunt, imputari non debet: quamvis aliam
 tali casu de iure debeatur poena sanguinis irrogari, si iudex
 mortem illis inferat iustitia exigente.

Alioquin si prelati aut clerici propter metum huius-
 modi (quia iudex ad poenam sanguinis possit a proce-
 dere de suis malefactoribus) taliter conquiri non aude-
 rent, daretur plerisque materia trucidandi eosdem, & il-
 lorum bona liberè depraedandi.

CAP. III.

*Mandanti aliquem verberari, secuta mors imputatur. hoc dicit
 secundam Zen.*

Idem.
 Quis, qui mandat aliquem verberari (sicut expresse inhi-
 beat ne occidatur ulla tenus, vel membro aliquo mutil-
 letur) irregularis efficitur, & mandatarium fines mandati
 excedens mutillet vel occidat. Cum mandando in culpa
 fuerit, & hoc evenire posse debuerit cogitare.

DE VSVRIS.

TITVLVS V.

CAP. I.

Proinde innovat & observari praecipit Lateranense concilium
 contra usurarios editum usque ad ver. & quia. Vis praecipit omni-
 bus dominis & universitatibus terrarum, ne permittant alienoge-
 nis in terra sua conducere domos, ad exercendum fatuus, vel con-
 ductus habere, & quod aliqui eis ad hoc domos non locet, usque ad
 verfic. qui veris. Vis imponit poenam clericis contravenientibus
 usque ad verfic. ceterum. Vis imponit poenam laicis, & hac facta
 usque in finem. Ioan. And.

a. Vid. l. non omnes. §. a barba. ff. de re milit. b. Vid. Decretum
 consil. 119. & Felix. in cap. assert. extr. de presumpt. c. Pro-
 per doctores hic vide Fritum in cap. quareiam. extr. de iur. iur. &
 d. alii. possit.



Gregorius decimus in generali concilio Lugdunensi.

Usurarium voraginem (quæ animas devorat, & facultates exhaurit) compescere cupientes, constitutionem Lateranensem a concilio contra usurarios editam, sub divine maledictionis interminatione precipimus inviolabiliter observari. Et quia, quo minor feneratoribus aditit feneratorum comoditas, eo magis adimetur fœnus exercendi libertas, hac generali constitutione facimus, ut nec collegium, nec alia universitas, vel singularis persona cuiuscunque sit dignitatis, conditionis aut status, alienigenas & alios non oriundos de terris ipsorum, publice fœnentem pecuniam exercentes, aut exercere volentes, ad hoc domos in terris suis conducere, vel conductas habere, aut aliàs habitare permittant: sed huiusmodi usurarios manifestos ompes intra tres menses de terris suis expellant, nunquam aliquos & tales de cætero admittant: nemo illis ad fœnus excedendum domos locet, vel sub alio titulo quocunque concedat. Qui verò contra fecerint, si persone fuerint ecclesiastica, Patriarchæ, Archiepiscopi, Episcopi, suspensionis: minores verò persone singulares, excommunicationis: si autem collegium, seu alia universitas, interdichi sententiam ipso facto senoverint incursum. Quam si per mensem animo sustinuerint indurato, terræ ipsorum (quandiu in eis idem usurarii commorantur) extraneis ecclesiasticis subiaceant interdicho. Cæterum si laici fuerint, per suos ordinarios ab huiusmodi excessu (omni cessante privilegio) per censuram ecclesiasticam compellantur.

CAP. II.

Manifesti usurarii licet mandaverint usuras restitui, ecclesiastica sepultura negabitur, nisi primo satisfacti, vel secundum formam huius decreti idoneè caventur. Sepulchra aut contra hanc constitutionem, Lateranensem, etc. parantur incurrant. Testamenta ipsorum aliter facta non valent, nec debet eis aliquid interesse, vel eos adstipulare, vel ad constitutionem admittere. h. d. Inan. And.

Idem e.

Quamvis usurarii manifesti de usuris, quas receperant & satisfieri expressa quantitate vel indistinctè in ultima voluntate mandaverint: nihilominus tamen eis ecclesiastica sepultura denegatur, donec de usuris ipsis fuerit (prout patiuntur facultates eorum) plenariè satisfactum: vel illis quibus faciendâ est restitutio, si præsto sint ipsi, aut alii, qui eis possint acquirere, vel eis absentibus loci ordinario, aut ejus vicegerenti, sive rectori parœciæ, in qua rector habitat, coram aliquibus fide dignis de ipsa parœciâ (quibus quidem ordinario, vicario, & rectori prædicto modo, cautionem huiusmodi eorum nomine licet præsentis constitutionis auctoritate recipere: ita, quòd illis perinde actio acquiratur) aut servo publico de ipsius ordinarii mandato idoneè de restitutione faciendâ sit cautum. Cæterum si receptarium usurarium sit quantitas manifesta, illam semper in cautione prædictâ exprimi volumus: alioquin aliam recipientis cautionem huiusmodi arbitrio moderandam: ipse tamen sceler non minorem quam verisimiliter creditur, moderetur: & si secus fecerit, ad satisfactionem residui teneatur. Omnes autem religiosos & alios, qui manifestos usurarios, contra præsentis sanctionis formam ad ecclesiasticam ausi fuerint admittere sepulturam, pœnæ Lateranensis concilii, sub Alexand. III. c. 25. b. alii, alios, c. al. na: Idem in eodem, d. Supple sum effectus, idem sit cautus, aliam Inan. And. Dornen, ad vocatus, ne in ipso casu simpliciter ferret articulum, quòd movit ad usuras, quia de monachibus tantum nisi probentur receptisse, textus non loquitur, factus nota, in simili, supra, tit. 21. cap. 1. & promissio de dando non conclusit dationem. s. q. r. d. est. Font.

ranentis concilii contra usurarios promissio præsentibus subiacere. Nullus manifestorum usurarium edictis, nec in interit, aut eos ad confessiones admittat, nisi ipsi solvat: nisi de usuris satisfecerint, vel de suis omnibus pro futuram viribus facultatum præsentium (quæ præsentium idoneam cautionem. Testamenta quoque manifestorum usurarium facta non valeant, sed nisi irrita ipso iure.

DE EXCESSIVIS PRAELATORUM, & SUBDITORUM.

TITVLVS VI. CAP. I.

Mendicantes non possunt acquirere nova loca ad habitandum, vel antiqua alienare vel mutare, absque specialis licentia super de hac prohibitione faciat mentionem. In acquirenda terra pro eremitica vita ducenda, cessat prohibitio. h. d. Inan. & Bonifacius octavus.

Vm ex eo, quòd prædicatores, minores & ceteri, si alii mendicantes, in civitatibus, castribus, villis, aut aliis locis ad habitandum decem vel sex de novo suscipiunt, seu olim suscepta dimittunt, sed ad alia transferentes, diversa cœnacula quorundam præstant, & frequentes clamores ad sedem Apostolicam, proferantur. Nos super hoc providere volentes, hoc perpetuo prohibemus edicto, ne decem aliqui vel aliqui de prædictis, quibuscunque super hoc privilegio muniti existant (quæ ipsis contra tenorem conditionum præsentis nullatenus volumus suffragari) in aliqua civitate, castro, villa, seu loco quocunque ad habitandum domos, vel loca quæcunque de novo recipere, seu habitus recepta mutare, vel ea venditioni, permutationi, donationi aut cuiusvis alienationis titulo quocunque in alios transferre præsumant, absque sedis Apostolicæ licentia & speciali, plenam & expressam fierentis prohibitionis huiusmodi mentionem: si secus egerint, irritum decernentes. Per hoc tenentes, qui vana licentia suorum licentia (quin cellas, mansiones seu habitaciones in cremo, sive locis ubi non sit hominum habitatio de propinquo, possint acquirere ac mutare) non suscipimus interdictum.

DE PRIVILEGIIS.

TITVLVS VII. CAP. I.

Exempti vel privilegiati, ut non tenentur proff. subire nulla respondere, ratione delicti, contractus aut rei, si non sint in loco ubi in loco non exempti, conveniuntur contra ordinem, sed contra delictum non.

Innocentius quartus in concilio generali Lugdunensi.

Volentes & libertatem (quam nonnulli Apostolica sedes privilegio exemptionis indubie sic integram observari, ut & illam alii imitari fringant, & ipsi eius limites non excedant ex destinatione irretractabili definimus, quòd quorumcumque sit exempti gaudeant libertate, nihilominus ratione ratione delicti sive contractus, aut rei, de qua contra-

a al. satisfactio. b Hec duo verba, & subdictionem delicti autiq. contractus, & in recentioribus magis conceduntur. c Per hoc excluditur hic legatus de Later. Fin. l. d. Vel. l. d. Vel. l. d. de refer. c. 1. ubi hoc decretum innovatur. e Privilegiatus debet excedere mensuram privilegii, supra ed. fin. & c. p. ubi ita: quod quantacunque, & c.